

Felnőttoktatás az iparban

4. Homokra várat építeni...?

Dr. Perényi János, a Déri Miksa Szakközépiskola igazgatója: — A nálunk szerzett képesítéssel műszaki közép-kader munkásoktól tölthetők be. Kétféle indítékkal iratkoznak be hozzánk emberek: vagy már a beosztásban vannak, csak a papírjuk hiányzik hozzá, vagy megcélzottak valamilyen állást, amelybe csak a nálunk megszerzett szakképzettséggel kerülhetnek. Kevés van olyan, aki azért jön, hogy többet tudjon, elmélyítse ismereteit. Amikor idejönnek, gyakran nem is tudják, mit tanítunk itt, csak azt, mire jogosít a vég bizonyítvány.

Horváth Ferenc, a Rózsa Ferenc Szakközépiskola igazgatója: — Kicsi azoknak a száma, akik valamilyen beosztás várományosaiként tanulnak. Inkább saját elhatározásból: kulturáltabbak, műveltebbek akarnak lenni.

Udvarhelyi Ferenc, a 10. sz. Volán oktatási ügyi osztályvezetője: — A Rózsában külön a Volán számára indítottak autóforgalmista osztályt levelező tagozaton, de nem váltotta be a reményeket. A hallgatók több mint ötven százaléka kimaradt. Pedig egy fiatal mérnök vezetésével korrepetálást is tartottunk a részükre. Állandó kapcsolatban állunk az oda járó dolgozókkal, elemünk a beszámolójukra is. Az előírt kedvezményeket megadtuk, külön is támogatjuk őket. Iskolába nem járhatunk el helyettük!

— Milyen korú emberek járnak levelező tagozatra?

Horváth Ferenc: — Egész fiataloktól az ötvenévesekig, minden korosztály.

Dr. Perényi János: — Bár felnőttoktatásról beszélünk, a hallgatók többsége fiatal. Szakmunkások, nyolc általánost végeztek járnak ide. Sokan már az általános iskolát is estin végzik el, egy év alatt két-három osztály anyagából vizsgáznak. Pár év alatt elfelejtik azt a kevés elméleti anyagot is, amit elsajátítottak. Nagyon nehéz dolga van az iskolának, ha megpróbál szilárd szakmai tudást adni minden tanulóknak. Olyan ez néha, mintha megpróbálnánk homokra várat építeni...

— Miben különbözik a felnőtt-tanulókkal való pedagógusmunka, ha összehasonlítjuk a nappali tagozatos hallgatókéval?

Németh István, a szakmunkások szakközépiskolájának tagozatvezetője a Rózsában: — Más hozzáállást igényel a tanártól. A felnőttoktatás metodikájával csak most kezdenek foglalkozni az illetékesek. A heti foglalkozások elnevezésük szerint konzultációk lennének, valójában azonban inkább tanári előadások. Nagyobb anyagreszezt kell venni egy-egy órán, sokkal többet kell bíznunk a tanulóknál munkájára. A tanár legfontosabb feladata, hogy megtanítsa ezeket az embereket a problémaérzékesre, a lényeg kiemelésére.

Udvarhelyi Ferenc: — A jelenlegi iskolarendszer nem egységes, annyiféle oktatási forma van, hogy ember legyen, aki klígázódik benne. Egy részüknek nem világos a célja, gyakran azonnal sem törődnek, hogy az adott oktatási forma létező igényeket elégítsen ki, valóban megkezdhető-e az oktatás.

— Hogyan lehet fokozni a felnőttoktatás szakmai színvonalát?

Horváth Ferenc: — Érezni az órákon, mennyire fáradt emberek jönnek ide. Mindent kapcsolni kell az ő világukhoz, hogy felkeljen, majd formálni tudjuk érdek-lődésüket. Felnőtt iskolai diákbizottság működik nálunk, elmennek kima-adni készülő társaikhoz, és ha csak két-tő-hármat sikerül visszatartani közülük, én már akkor is felnevezek rájuk.

— Sok függ a családtól —

állítják szinte egybehangzóan a Rózsa felnőtt diákjai. — Sokat számít, kinek hány gyereke van, milyen a viszony férjfel, feleséggel, hajlandó-e a házi munkából nagyobb részt vállalni a tanulás idejére. Sokszor a gyerekek is megcsinálják, ha a szülő tanul, mert kevesebb idő jut rájuk. Lemondást is jelent a tanulás, mozirol, színházról, tévéről is gyakran. Este nehezebben fog az ember agya, főleg, ha egész napos munka áll mögötte.

— A tanároknak is másod-
dik műszak a felnőttoktatás.
Ők hogyan bírják?

Horváth Ferenc: — Nehezen, 48 fő hivatású oktatónk kétharmada részt vesz a levelező oktatásban. A kollégák is anyák, fáradtak. A fele munkát, amire kényszerülnek, leadnak, még a több pénz ellenére is.

— Egyes vélemények szerint a munkahelyi környezetben nincs megfelelő presztízse a műveltségnek, szakképesítésnek.

Horváth Ferenc: — A szocialista brigádmozgásban látok nagy lehetőségeket a felnőttoktatás munkahelyi hátterének megteremtésére. A vezetőikkel ugyanis nincsenek jelentős véleményeltéréseink.

Dr. Kövér Béla, a DÉLÉP személyzeti igazgatóhelyettese: — Újabb elképzelésünk, hogy a nyolc általános elvégzésével párhuzamosan szakmát is adjunk dolgozóinknak. Szerepel a kollektív szerződésben, hogy aki elvégzi nálunk a nyolc általánost, az 500 forint egyszeri jutalmat kap. Az iskola presztízst is egyfelől ezzel, másfelől bizonyos szakmai színvonal fenntartásával próbáljuk biztosítani. Az órákon komoly munka folyik.

Udvarhelyi Ferenc: — Dolgozóink többsége rendelkezik szakmunkás-bizonyítvánnyal. Ha megszerzik is

az érettségét, nem kaphat mind írásost. Maradnak továbbra is az aknában. Nem szabad arról megfeledkezni, hogy a továbbképzés után is szükség van munkásokra. A mi számunkra az oktatás szükségességét az bizonyítja, hogy megváltozik a szemléletük, felfogásuk azoknak, akik becsülettel végigjárnak valamilyen iskolát.

— Kevésen akarnak innen irodába kerülni — mondják a Rózsások. — De az, hogy valaki érti is, amit lát a tévében, olvas, vagy olyan látókört szerez, amivel a munkahelyen meg tudja védeni az érdekeit, ez az érzés minden fáradságot megér.

— Meddig lesz szükség felnőttoktatásra a jelenlegi formájában?

Dr. Perényi János: — Az lenne ideális, ha mindenki el tudná végezni nappalin az iskolát, hosszabb képzési időben, magasabb színvonalon. Akkor nekünk csak a továbbképző tanfolyamokon maradnának felnőtt diákjaink. Ameddig lesznek rossz körülmények közt élők, akiknek fiatalon munkába kell állniuk, vagy felelőtlenség megmondani nekik, akik később jönnek rá, hogy nemcsak szórakozásból áll a világ, addig kerül utánpótlás az esti és levelező tagozatoknak is. Velük szemben igazságtalanság lenne, ha megtagadnák tőlük a továbbtanulási lehetőséget, és a társadalom sem tenné okosan, ha lemondana róluk.

Dr. Kövér Béla: — A felnőttképzés fő feladata nem az, hogy helyettesítse a nappali tagozatos oktatást, kerülőúton bizonyítvány megszerzési lehetőségét adjon. A növekvő szakmai követelményekhez való folyamatos alkalmazkodásról azonban sohasem lehet lemondani.

Tanács István

Gyógyítás érdek nélkül

Hozzászólás a DM egyik írásához

Előre kell bocsátanom, hogy teljesen egyetértek a Délmagyarország szeptember 16. száma 3. oldalán megjelent cikkük — Gyógyítás érdek nélkül — alapvető mondanivalójával, miszerint a társadalom az egészségügyi dolgozók részére speciális etikai követelményeket támaszt. De ezek teljesítése nemcsak etikai, hanem szakmapolitikai ügy is, hiszen nem éppen a szocialista egészségügy jellemzői közé tartozik, ha pl. az orvos jövedelme („anyagi megbecsülése”) kisebb-nagyobb, de lényeges részben közvetlenül a betegétől vagy hozzátartozóktól származik, akik legfeljebb csak az orvos megnyírságát munkáját vagy morálát („jól beszél a betegek nyelvén”) tudják megítélni, de a munka szakszerűségét, minőségét aligha.

Aki ezt a hivatást választja, annak (az egyetemi felvételtől túljelentkezőknek is) tisztában kell lennie az al, hogy vannak szakmák (pl.: a tv-ből ismert benzinkútkezelő, benzinkútszerelő, postai telefonműszerész stb.) ahol sokkal kevesebb tanulóssal és rövidebb szolgálati idővel legálisan is meg lehet keresni az orvosok jövedelmének akár két-háromszorosát is.

A közéletben oly fontos nyílt véleménynyilvánítás jegyében azonban a cikk néhány megállapításához — szerintem — jókora kérdőjel kváncokzik. Vajon nem elmentmondás-e ha úgy harcolunk a borralaló ellen, hogy egyes kategóriák bérmegeállapításánál beszámítjuk a borralalóból származó többletet? De a borralaló léte és nagysága megint csak különbözik nemcsak orvosi szak-

mák, hanem munkahelyek, sőt személyek szerint is. Visszatérünk tehát ahhoz, hogy aki a borralalót adja, az végez differenciálást az orvosok anyagi megbecsülésében!

A szóban forgó cikk írója (különösen a 3. hasábján) a még meglevő összes hiányosságért is szinte kizárólag a paraszolvenciát teszi felelőssé. Ugyanakkor helyesen felhívja a figyelmet arra, hogy az egyes orvosi szolgálatok teljesítésére különböző felkészültség (tudás, műszerezettség) munkacsoportok léteznek. A szolgálatot iparban a pénzünkért a legjobb szakembert, munkacsoportot, vállalatot igyekeznünk megnyerni a munka elvégzésére. Az orvosi szolgáltatások esetén vajon a külön juttatásért nem a legjobb szolgálatot és szolgálatot akarják?

És mi történik akkor, ha a betegnek éppen többféle baja van és mindegyik más-más speciális osztályra tartozik? (Nem ritka az ilyen eset!) Akkor a specialista is „szétforgácsolódik” szakmailag? Vagy a szétforgácsolódás csak az általános belgyógyászra érvényes, még akkor is, ha sok-sok éves, 1-2 évtizedes folyamatos önképzés és tapasztalatgyűjtés alapján képes egy-egy területen speciális területen is szakmailag elfogadható nyújtani?

Nem vagyok a specializálódás ellensége, sőt nagyon becsülöm az ilyen osztályon dolgozókat — gyakran nagyon elmélyült — szaktudását, még ha az csak a szakma egy viszonylag szűkebb területére, a betegeknek csupán kisebb-nagyobb részére korlátozott is. Ezért ként ez egyben megkérdőjelezi azt is, hogy a speciális osztályok volna a legalkalmasabbak az orvosi alapképzés elvégzésére, az orvostan hallgatók oktatására, mert az ő speciális ismereteik, lehetőségeik és gyakorlati tapasztalataik inkább a betegek szűkebb, előre kiválogatott rétegének ellátására, magas szintű konziliáriusi feladatok végzésére és hozzájuk hasonló specialisták kiképzésére a legalkalmasabbak.

Egyébként azt, hogy egy-egy kórházban legyenek-e speciális osztályok és milyenek, azt eddig sem egyéni megfontolások vagy szűkebb csoportérdek, hanem a szükséges és lehetséges döntötték el. A helyes döntéshez figyelembe kell venni a kevésbé jó tapasztalatokat is.

Szabó Rezső dr.
az orvostud. kandidátusa

Intokat is. Szeged városban már évekkel ezelőtt megjelent, a belgyógyász csoportvezető főorvosok „szakosítása”. Ennek ellenére nem könnyű felfedezni érdemleges javulást a város belgyógyászati ellátásában.

Vajon tényleg a belgyógyászati osztályok specializálódásának hiányával vagy a borralalóval magyarázható-e az, hogy „nálunk” az intenzív osztályokon hosszabb ideig ápolnak mint „világszerte”?

Nem arról van-e szó véletlenül, hogy sokhelyütt a kórházi ápolási idő is rövidebb mint nálunk?

Vajon a paraszolvencia lenne az oka annak, hogy a „krónikus ágyra való” aktív ágyra” kerülnek? Nem inkább az, hogy kevés a krónikus ágy, és még kevesebb a (ma még) kissé lenézett krónikus osztályokon munkát vállaló személyzet? Nyelvi-
leg pedig vajon az „aktív” ellentétként a „krónikus” használata úgy értendő-e, hogy a krónikus betegeket nem kell aktív kezelésben részesíteni? (Pedig pl. a belgyógyászati körbe tartozó betegségek nagyobb része is krónikus!)

Miért hiba az, ha „kórházi orvosaink... vizsgálunk (a cikk szerint) „jól képzett közép-kaderek helyett”? Kínában biztosan előrehaladást jelentett a közép-kaderek bevonása az orvosi munkába („mezítábas doktorok”). Nem biztos, hogy az európai viszonyokra ugyanígy érvényes. Nálunk talán inkább az a baj, hogy a kezdő orvosok nagy részének nincs meg teljesen a betegvizsgálathoz szükséges ismerete, készsége, gyakorlata. (Nyilván ennek megszerzését célozza a két-éves kötelező szakmai gyakorlat bevezetésének terveze.) És talán az se baj, ha mindenki végzi a saját feladatát: az orvos vizsgál, az ápolónő ápol, a cipész cipőt csinál és így tovább.

Végezetül még annyit: a „gyógyítás érdek nélkül” kétségtelenül etikussabb, mint ugyanez a gyógyítást végző érdekében. De lehetséges még fejlettebb forma is: gyógyítás a magyar nép egészsége érdekében.

Szabó Rezső dr.
az orvostud. kandidátusa

Iratár helyett mikrofilmek

Újdonság a megyei földhivatalban

Fejlődő technikánk egyre több és több információt igényel. Ezek az információk azonban gyökértelenek és érthetetlenek volna, ha nem ismerünk az ok kialakulását, történelmi alapját. Ezért szükséges, hogy minden alapvető fontosságú iratanyagot, tervet, térképet megőrizzünk, ami az egyes szakterületeken már a múlté, de a mának is szükséges ismeretanyaga.

A mérhetetlen mennyiségű iratanyag, ami munkahelyeinken, intézményeinkben a hagyományos tárolási formák között felgyülemlett, már lassan áttekinthetetlen lesz nagy terjedelme miatt. Uyen körülmények között válik egyre nagyobb szükség korszaki módszerekkel megoldani információk anyagainak feldolgozását és mikroméretben való tárolását. E munka elvégzésében napjaink technikai eszközei fontos szerepet játszanak.

Ma már a hagyományos úgynevezett klasszikus irattározási módszerekkel — tekintettel a fejlődés állandóan gyorsuló ütemére — eredményesen dolgozni ilyen irányú előrelépés nélkül nem lehet. Nem kell külföldi példákra hivatkoznunk, hiszen hazánkban is már számos helyen évek óta alkalmaznak a mikrofilmrendszert, mint a dokumentáció legkorszerűbb tárolási formáját.

Ezt a programot tűzte ki célul és hajtja végre megyénkben elsőként a Csongrád megyei Földhivatal. NDK Zeiss-gyártmányú géppel felszerelt laboratóriumot ho-

zott létre. Itt dolgozza fel a földmérés, a térképészet mindazon munkarészeit, amit térképtárban közel 100 év óta őrzött és melyek nemcsak gyakran igényelt adatokat tartalmaznak, hanem nagy történelmi értéket is jelentenek. Különösen nagy jelentőségű a felszabadulás utáni földbirtok-politikai rendelkezések végrehajtása, a földreform, a termelőszövetkezetek megalakulásának eseményei szempontjából. A mikrofilm segítségével megőrizük és könnyen hozzáférhetővé tesszük az elmúlt idők történelmét. De a mai mindennapi feladataink könnyebb, gyorsabb elvégzését is ez teszi lehetővé. Az ügyfélszolgálatban pl. a telekkönyvi adatok szolgáltatásában, gyors és egyszerű visszakeresést tesz lehetővé.

A munkafolyamat során az iratokat, terveket, térképeket először negatív film-szalagra rögzítjük, majd ezután pozitív diafilmmásolat készül, mely egyszerű leolvashó, illetve vetítőberendezés segítségével betekintést, előadótérben a kivetítéssel kollektív tanulmányozást, bemutatót tesz lehetővé. Ugyanakkor a rendelkezésre álló negatív film segítségével az eredetivel azonos másolat készíthető hagyományos fotogrammetriai eljárással. Minden felvétel hitelesítő záradékkal készül, így azok jogi szempontból hitelesek és perdöntő értékek. A mikrofilm kis mérete megkönnyíti a munkát, az eredeti dokumentumokkal való összehasonlításnál a mikrofilm

súlya 100-szor kisebb. Kezelése egyszerű, tiszta, gyors, kulturált munkakörülményeket tesz lehetővé. A jó mikrofilm-katalógus segítségével a nyilvántartás, a keresett anyag visszakeresése kb. 40 százalékos időmegtakarítást jelent a régi módszerekkel szemben. Kíméli az eredeti dokumentumok állagát és szükségtelenné teszi azok munkahelyen való tárolását. A mikrofilmek alkalmazása, felhasználhatósága sokrétű, megkönnyíti a jelen munkáit, elősegíti a kiértékelés, adatgyűjtés, tervezés feladatainak végzését és nem utolsósorban megőrzi a jövő számára a hasznos információkat.

Ennek a nagy távlatú programnak első modulja, a vizuális adatrögzítés már megoldottnak tekinthető. Sőt a fentebb leírt mikrofilmbereendezés gépi kapacitása olyan mértékű, hogy más intézmények, vállalatok részére is tudna mikrofilmberevált bér munka formájában végezni. Ez a rendszer alkalmazható bármely közintézménynél, vállalatnál, az ipar, a tudomány, az oktatás minden ágazatában. Sokirányú felhasználhatósága lehetővé teszi a gazdaságkodás, a kereskedelmi propaganda szolgáltatása állítását is, és így különösen gazdaságosan hasznosítható.

E technikai újdonsággal úttörő munkát végez megyénkben a földhivatal. Erdemes odafigyelni erre a kis laboratóriumra, mely utat próbál törni a technikai vívmányoknak.

Üzemi tárlatok

A prágai Nemzeti Galériában, úgy 5-6 évvel ezelőtt elvéve, ha megfordult munkáslátogató. Nem a képzőművészet iránti érdeklődésük volt a fő ok, hanem a távolság. Prága ipari negyede, a IX. kerület messze esik a központtól. A munkáskörlet dolgozóinak szabad idejét nagyrészt leköti az utazás. Sokan közülük vidékről járnak munkahelyükre.

Mindent megfontolva és meggondolva, a Nemzeti Galéria a IX. kerületi pártbizottsággal együttműködve megoldotta a helyzetet. A negyed dolgozóhoz viszi a tárlatokat. A kiállításokat az üzemekben rendezik meg a galéria annak ellenére, hogy nem mindig egyszerű megfellelő kiállítótérmet találni. Az első tárlat színhelye az Avia Letnyai Vállalat volt. A munkások közömbösségével kapcsolatos kezdeti aggodalmak hamar szétfogyottak, mert a kiállítás négy és fél

ezren nézték meg. Az újabb és újabb kiállításokon az érdeklődők megismerkedhettek a cseh festészet értékeivel, de Bulgária, Latin-Amerika grafikai alkotásaival is.

Több kiállításon szemlélítették a képzőművészt és a restaurátor munkáját. A négy év alatt bemutatott kiállításokat az üzemek dolgozóinak 20-30 százaléka nézte meg. A művészeti gyűjtemények és kiállítások szervezett látogatása is igen jó kezdeményezés volt.

A Nemzeti Galéria legújabb terve a képzőművészet barátaiktól tömörítő klub megalkotása, melynek tagjai a művészeti propagandát lehetnének a munkahelyeken. A klub tagjai rendszeresen találkoznak a IX. kerületben élő művészekkel is, akik a későbbiekben részt vennének egy-egy üzemcarnok, gyár-
művészeti díszítésében. (KS)